

ført til, at en stigende del af erhvervsbyggeriet foregår i de større forstadskommuner, men institutionsbyggeriet finder dog næsten udelukkende sted i købstaden.

Der er en nær beskæftigelsesmæssig samhörighed mellem de enkelte kommuner i byområderne, og kun i få kommuner er den overvejende del af befolkningen beskæftiget inden for kommunens egne grænser. Befolkningen i forstads- og omegnskommunerne er erhvervs- og beskæftigelsesmæssigt knyttet til købstaden, men udviklingen er i de senere år gået i retning af, at købstadens dominerende stilling som arbejds- og erhvervscenter svækkes. I Aalborg-området er der vidtgående befolkningsmæssige og erhvervs-mæssige kontakter over fjorden, og befolkningen i de nordenfjordske udviklingskommuner har mere udprægede kontakter til Aalborg end til Nørresundby.

Ved varetagelsen af de traditionelle kommunale opgaver optræder de enkelte kommuner i byområdet i almindelighed som selvstændige enheder. Folkeskolerne er i princippet forbeholdt elever bosat i den pågældende kommune, og sociale institutioner, som vuggestuer, børnehaver og fritidshjem, alderdomshjem, plejehjem m. m. er fortrinsvis reserveret kommunens egne beboere. Kommunegrænserne er derfor afgørende for karakteren og omfanget af de goder, der stilles til rådighed for byens befolkning.

Den meget kraftige befolkningstilvækst, der er foregået i flere forstads- og omegnskommuner, har naturligt stillet kommunerne overfor problemer ved varetagelsen af de kommunale opgaver. Befolkningstilvæksten er kommet bag på flere af de nye udviklingskommuner — særlig udpræget i Aalborg-området — og det har været vanskeligt for kommunerne at realisere det anlægsprogram, som en hensigtsmæssig varetagelse af de kommunale opgaver nødvendiggør. Kommunerne har gjort en koncentreret indsats for at tilvejebringe hensigtsmæssige undervisningsforhold, men på andre områder, særlig det sociale område, biblioteksvæsenet m. m., har kommunerne ikke været i stand til at stille samme goder til rådighed for befolkningen, som de centralt beliggende kommuner, der har gennemgået en roligere udvikling. Mangelen på vuggestuer, børnehaver og fritidshjem har været udpræget i flere af de kommuner, der ellers på grund af de relativt mange børn har haft et særligt behov for sådanne institutioner.

For en række opgaver, som omfatter eller har betydning for det samlede bysamfund, har der været etableret et vist samarbejde mellem de større kommuner i byområdet — typisk mellem købstaden

og forstadskommunerne — men samarbejdet omfatter ikke alle opgaver af fælles interesse, og omegnskommunerne deltager kun i begrænset omfang direkte i samarbejdet. Der er således etableret et samarbejde om de kulturelle institutioner og om en del institutioner for videregående undervisning, medens de trafikale opgaver og opgaverne med at udbygge den indre by til et attraktivt forretnings- og handelscenter ret ensidigt hviler på købstaden. På det tekniske område kan der være etableret et vist samarbejde mellem kommunerne f. eks. i relation til vandforsyning og vandafledning, men en videregående koordineret planlægning og en samordning af investeringerne vil kunne åbne mulighed for en mere rationel udnyttelse af anlæggene.

Opdelingen af storbyområderne i flere kommuner har ikke kunnet undgå at skabe særlige problemer for planlægningen og tilrettelæggelsen af den fremtidige byudvikling. Der har i de 3 storbyområder været etableret fælles planlægningsorganer, men det har — særlig i Odense og Aalborg-området — været vanskeligt for disse organer at sikre gennemførelsen af en byudvikling, der alene er dikteret af, hvad der tjener det samlede byområdes interesser. De enkelte kommuners interesser i en større eller mindre andel i udviklingen eller i en bestemt udvikling har påvirket dispositionerne i det samlede byområde. Der påregnes i de kommende år en meget betydelig befolknings- og erhvervsudvikling i de 3 storbyområder, og da købstæderne og flere af de større forstadskommuner nærmer sig den fulde udbygning, kan der forudses øgede vanskeligheder med at hindre byudviklingen i at sprede sig over et stort antal kommuner. De foreliggende egnsplaner og byudviklingsplaner for de 3 storbyer tilstræber alle en koncentration af udviklingen omkring nye centre.

Den uensartede befolkningssammensætning i de enkelte kommuner har stillet kommunerne forskelligt i økonomisk henseende — såvel i relation til udgifternes størrelse som til finansieringen af den kommunale andel i udgifterne. Selvom der ikke længere er så stor forskel på beskattningen i købstæderne og i sognekommunerne som tidligere, er der stadig forstadskommuner, der har en væsentligt lavere beskatning og et betydeligt bedre beskatningsgrundlag end købstæderne. Den kraftige udflytning fra købstæderne resulterer i øvrigt normalt i en overflytning af skatteevne fra købstaden til forstadskommunerne og særlig til visse forstadskommuner, og flytningerne mellem kommunerne kan bidrage til en forøgelse af ulighederne. Omegnskommunerne eller hovedparten af omegnskommunerne har gennemgående et ringere skattegrundlag, og de meget betydelige